הִלְכוֹת בְּצִיעַת הַפַּת סִימָן קסז

שְׁתֵּי יָדָיו עַל (ה) הַפַּת בְּשָׁעַת בְּרָכָה, שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן עָשָׂר אֶצְבָּעוֹת כְּנֶגֶד עָשָׂר מִצְוֹת (כד) הַתְּלוּיוֹת (ו) בַּפַּת, וְלָכֵן יֵשׁ עָשָׂר תֵּבוֹת בִּבְרָכַת הַמּוֹצִיא, וְעָשָׂר תֵּבוֹת בְּפָסוּק 'מַצְמִיחַ חָצִיר לַבְּהֵמָה' (מהלים קד יד), וְעָשָׂר תֵּבוֹת בְּפָסוּק 'עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ' (שם קמה טו), וְעָשָׂר תֵּבוֹת בְּפָסוּק 'אֶרֶץ חִטָּה וּשְׂעוֹרָה' (דבריס ח ח), וְעָשָׂר תֵּבוֹת בְּפָסוּק 'וְיִתֶּן לְךָ' (בראשית כז כח): ה (כה) כ[1]לֹא יִכְצַע עַד שֶׁיָּבִיאוּ (כו) לְפָנָיו (כז) מֶלַח אוֹ לְפָתָן, (פרוש רש"י מפ: ד"ה מלח טעומין עי"ש) כָּל דָּבָר הַנֶּאֱכָל עִם הַפַּת) לְלַפֵּת בּוֹ פְּרוּסַת הַבְּצִיעָה, וְאִם הָיָא נְקִיָּה, אוֹ שֶׁהָיָא מְתֻבֶּלֶת בְּתַבְלִין אוֹ בְּמֶלַח כְּעֵין שֶׁלָּנוּ, [ו]אוֹ שֶׁנִּתְכַּוֵּן לֶאֱכֹל (כח) פַּת חֲרֵבָה, (כט) אֵינוֹ צָרִיךְ לְהַמְתִּין. הגה: וּמִכָּל מָקוֹם מִצְוָה לְהַנִּיחַ עַל כָּל שֻׁלְחָן מֶלַח קֹדֶם שֶׁיִּבְצַע, כִּי הַשֻּׁלְחָן (ל) דּוֹמֶה (ו) לְמִזְבֵּחַ, (לא) וְהָאֲכִילָה כְּקָרְבָּן, וְנָאֱמַר (ויקרא ב יג) עַל כָּל קָרְבָּנְךָ תַּקְרִיב מֶלַח (בית יוסף (ד"ה ועל) בשם שבלי הלקט (סי' קמח)), (לב) וְהוּא מַגֵּן מִן הַפּוּרְעָנוּת (תוספות (ס. ד"ה הכא) והגהות אשירי פרק כיצד מברכין (סי' כה)) (לג) (וְעַיֵּן לְקַמָּן (ח) סוֹף סִימָן ק"ע (סכ"ג)): ו (לד) [מ]יֹאכַל מִיָּד (לה) * וְלֹא יָשִׂיחַ בֵּין בְּרָכָה (ט) [ט] לַאֲכִילָה. (לו) וְאִם שָׂח צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ, אֶלָּא אִם כֵּן הָיְתָה הַשִּׂיחָה

כ בְּרָכוֹת מ' בְּפֶרֶק ד' מֵהִלְכוֹת בְּרָכוֹת (ה"ג). מ בְּרָכוֹת שָׁם.

בַּאֵר הֵיטֵב

ד (ה) **הַפַּת.** וְאִם יֵשׁ לוֹ בַּיִת יָד צָרִיךְ לְהַסִּירוֹ. הַגָּהוֹת מְנַהֲגִים. כְּשֶׁיֹּאמַר הַשֵּׁם יַגְבִּיהַּ הַפַּת וּבְשָׁבַּת שְׁתֵּיהֶם. מֵהָרִי"ל (הלכות שבת) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"י): (ו) **בַּפַּת.** וַאֲפִלּוּ הֵן לֹא תַּחֲרוֹשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמֹר, כִּלְאַיִם, לָקֵט, שִׁכְחָה, וּפֵאָה, בִּכּוּרִים, תְּרוּמָה, מַעֲשֵׂר, וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי, וְחַלָּה: ה (ז) [מ]מְזַבֵּחַ. לָכֵן אָסוּר לְהַרֹג בְּנָפָה עַל הַשֻּׁלְחָן. סֵפֶר חֲסִידִים (סי' קב) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג): (ח) **סוֹף סִימָן ק"ע.** אַף עַל גַּב דְּאֵין אָנוּ נוֹהֲגִין בְּאֲכִילַת מֶלַח מְשׁוּם דְּיֵשׁ בְּפַת מֶלַח מִכָּל מָקוֹם מִצְוָה לְהַנִּיחוֹ עַל הַשֻּׁלְחָן, וְכֵן כָּתַב הָאֲרי"ז ז"ל (ספר הליקוטים פרשת תולדות) דְּעַל דֶּרֶךְ הַנִּסְתָּר צָרִיךְ מֶלַח אֲפִלּוּ עַל פַּת נָקִי וְכֵן כָּתַב בֵּית יַעֲקֹב סִימָן קס"ה. וְכָתְבוּ הַמְקֻבָּלִים דְּיִטְבֹּל פְּרוּסַת הַמּוֹצִיא בְּמֶלַח שָׁלֹשׁ פְּעָמִים:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ו [ט] **לַאֲכִילָה.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"י יח) בְּשֵׁם סֵפֶר חֲסִידִים (סי' תקלא) דְּלִשְׁתֹּה אָדָם קוֹדֶם. וְעַיֵּן בְּשַׁאֲרֵית יַעֲבֵ"ץ (ח"א סי' יז) דְּאַף שֶׁאֵינוֹ בְּכִיתוֹ אֵינוֹ רַשַּׁאי לִטְעֹם

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּכָתֵי יָדַיִם נָכוֹן שֶׁיִּסְיְרֵם בְּשָׁעַת הַבְּרָכָה. כְּתָבוּ הָאַחֲרוֹנִים כְּשֶׁיֹּאמַר הַשֵּׁם יַגְבִּיהַּ הַכּוֹס, וּבְשָׁבַּת שֶׁמְּבָרְכִין עַל שְׁתַּיִם יַגְבִּיהַּ שְׁתֵּיהֶם: (כד) **הַתְּלוּיוֹת בַּפַּת.** כִּי עָשָׂר מִצְוֹת אָדָם עוֹשֶׂה עַד שֶׁלֹּא יֹאכַל פְּרוּסַת פַּת, [י]רוּשָׁלְמִי סוֹף פֶּרֶק קַמָּא דְּחַלָּה (ה"ו) בְּשָׁעַת הַחֲרִישָׁה 'לֹא תַחֲרֹשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמֹר יַחְדָּו', בְּשָׁעַת הַזְּרִיעָה 'שָׁדְךָ לֹא תִזְרַע כִּלְאָיִם', [א]בְּשָׁעַת דִּישָׁה 'לֹא תַחְסֹם שׁוֹר בְּדִישׁוֹ'. לָקֵט שִׁכְחָה וּפֵאָה תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי וְחַלָּה: ה (כה) **לֹא יִכְצַע וְכוּ'.** וּמְמַּיְלָא צָרִיךְ לִזָּהֵר מִלְּהַתְחִיל לְבָרֵךְ הַבְּרָכָה, וְאִם בֵּרַךְ (יח) צָרִיךְ לְהַמְתִּין קְצָת מִלֶּאֱכֹל עַד שֶׁיָּבִיאוּ הַמֶּלַח: (כו) **לְפָנָיו.** וְאִם רַבִּים הַמְסֻבִּים (יט) צָרִיךְ לְהַמְתִּין מִלְּבָרֵךְ עַד שֶׁיָּבִיאוּ לִפְנֵי כָּל אֶחָד וְאֶחָד, לְפִי שֶׁהוּא מוֹצִיא אוֹתָם בִּבְרָכָתוֹ וּצְרִיכִין לִטְעֹם מִיָּד אַחַר הַבְּרָכָה: (כז) **מֶלַח אוֹ לְפָתָן.** כְּדֵי שֶׁתְּהֵא נֶאֱכֶלֶת בְּטַעַם (כ) מְשׁוּם כְּבוֹד הַבְּרָכָה, וְעוֹד כְּדֵי (כא) שֶׁלֹּא יִצְטָרֵךְ אַחַר כָּךְ לְהַפְסִיק בֵּין בְּרָכָה לַאֲכִילָה לְבַקֵּשׁ מֶלַח וְתַבְלִין דְּאִסּוּר לְכַתְּחִלָּה, וַאֲפִלּוּ אִם יִתְאַחֵר קְצָת עַד שֶׁיָּבִיאוּ, גַּם כֵּן נָכוֹן לְהַמְתִּין מִלְּבָרֵךְ. וּמַה שֶּׁכָּתַב נְקִיָּה כְּגוֹן (כג) פַּת חִטִּים וּכְהַאי גַּוְנָא: (כח) **פַּת חֲרֵבָה וְכוּ'.** דְּאֵין בָּזֶה מְשׁוּם כְּבוֹד בְּרָכָה, (כד) הוֹאִיל דְּאֵין דַּעְתּוֹ לֶאֱכֹל כְּלָל בִּסְעוּדָה זוֹ מֶלַח וְתַבְלִין, וְגַם לַסְּעֻדָּה הַשֵּׁנִי מְשׁוּם הָפְסֵק גַּם כֵּן לֹא שַׁיָּךְ בָּזֶה דְּהָא אֵין דַּעְתּוֹ כְּלָל לְבַקֵּשׁ אַחַר כָּךְ מֶלַח וְתַבְלִין: (כט) **אֵינוֹ צָרִיךְ לְהַמְתִּין.** וּמִכָּל מָקוֹם אִם רוֹצֶה לְהַמְתִּין קֹדֶם הַבְּרָכָה עַד שֶׁיָּבִיאוּ לְפָנָיו מֶלַח וְתַבְלִין הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ, וְאֵין לָחֹשׁ לְהָפְסֵק בֵּין טְעִילָה לְהַמּוֹצִיא כֵּיוָן שֶׁהוּא צָרִיךְ סְעוּדָה [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו יב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]: (ל) **דּוֹמֶה לְמִזְבֵּחַ.** כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל [בְּרָכוֹת נ"ה (ע"א)] בִּזְמַן שֶׁבַּיִת הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם הַמִּזְבֵּחַ מְכַפֵּר עַל הָאָדָם, עַכְשָׁו שֻׁלְחָנוֹ שֶׁל אָדָם [שָׁנוֹתֵן לוֹ לֶחֶם] (כה) מְלַחְמוֹ לֶחֶל] מְכַפֵּר עָלָיו, דִּכְתִיב (יחזקאל מא כב) זֹאת הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה': (לא) **וְהָאֲכִילָה.** שֶׁאָדָם אוֹכֵל לְחַזֵּק כֹּחוֹתָיו וְעַל יְדֵי זֶה יִהְיֶה בָּרִיא וְחָזָק לַעֲבוֹדַת ה': (לב) **וְהוּא מָגֵן.** דְּאִיתָא בְּמִדְרָשׁ כְּשֶׁיִּשְׂרָאֵל יוֹשְׁבִין וּמַמְתִּינִין זֶה אֶת זֶה עַד שֶׁיִּטְּלוּ יְדֵיהֶם וְהֵם בְּלֹא מִצְוֹת הַשֻּׁלְחָן מְקַטְרֵג עֲלֵיהֶם וּבְרִית מֶלַח מַגֵּן עֲלֵיהֶם: (לג) **וְעַיֵּן לְקַמָּן סוֹף סִימָן ק"ע.** פָּרוּשׁ אַף עַל גַּב דִּמְבֹאָר שָׁם דִּלְדִידָן דְּפַת שֶׁלָּנוּ הוּא בְּמֶלַח, אֵין אָנוּ נוֹהֲגִין בַּאֲכִילַת מֶלַח אַחַר הַסְּעוּדָה, מִכָּל מָקוֹם מִצְוָה לְהַנִּיחוֹ עַל הַשֻּׁלְחָן, (כז) וְכָתְבוּ הַמְקֻבָּלִים לִטְבֹּל פְּרוּסַת הַמּוֹצִיא בְּמֶלַח שָׁלֹשׁ פְּעָמִים: ו (לד) **יֹאכַל מִיָּד.** דִּלְכַתְּחִלָּה אָסוּר לְהַפְסִיק בְּשִׂיחָה יוֹתֵר מִכְּדֵי דִּבּוּר כְּדִלְקַמָּן בְּסִימָן ר"ו סָעִיף ג' עַיֵּן שָׁם: (לה) **וְלֹא יָשִׂיחַ.** עַד שֶׁיְּכַלֶּה לְעֹט קְצָת מֵהַפְּרוּסָה (כח) וְיִבְלָעֶנּוּ, כֵּיוָן דְּפָסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לְקַמָּן בְּסוֹף סִימָן ר"ו (ס"ב) דְּבִטּוּעַם לְבַד אִם לֹא בָּלַע אֵין צָרִיךְ בָּרְכָה, אִם כֵּן עִקַּר הַבְּרָכָה עַל הַבְּלִיעָה, [וְכֵן (כט) אִם רַבִּים הַמְסֻבִּין וְכָל אֶחָד יֵשׁ לוֹ כְּפָר וּמְבָרֵךְ לְעַצְמוֹ לֹא יַעֲנֶה אָמֵן עַל בְּרָכָתוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ קֹדֶם שֶׁיִּטְעַם הוּא עַל בִּרְכָתוֹ], וּמִכָּל מָקוֹם אִם עָבַר וְשָׂח בְּעוֹדוֹ לוֹעֵט קֹדֶם שֶׁבָּלַע הַפְּרוּסָה בִּדְבָרִים שֶׁאֵינוֹ מִצָּרְכֵי סְעוּדָה (ל) צָרִיךְ עַיִּין אִם צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ, [וּבְחַיֵּי אָדָם (ח"א כְּלָל מ"ט (ס"ד) מְצַדֵּד דַּאֲפִלּוּ לֹא בָּלַע רַק הַטַּעַם שֶׁמְּצַץ בְּפִיו מִן הַלְּעִיסָה אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ], אָמְנָם (לא) אֵין צָרִיךְ שֶׁיֹּאכַל דַּוְקָא שְׁעוּר כַּזַּיִת קֹדֶם שֶׁיְּדַבֵּר, דַּאֲפִלּוּ אִם אָכַל רַק פָּחוֹת מִכַּזַּיִת אַחַר הַבְּרָכָה חֲשִׁיבָא אֲכִילָה לְעִנְיַן זֶה דְּמַתְּר לְדַבֵּר אַחַר כָּךְ אִם הוּא צָרִיךְ לְכָךְ, וְשָׁלֹא בְּמָקוֹם הַדְּחַק (לב) טוֹב שֶׁיֹּאכַל מִתְּחִלָּה שְׁעוּר כַּזַּיִת: (לו) **וְאִם שָׂח.** אֲפִלּוּ

בַּאוּר הֲלָכָה

כְּלָל דִּינָא דְּאוֹר זָרוּעַ בַּיְרוּשָׁלְמִי, וּבְרוּךְ ה' שִׁמְצָאתִי אַחַר כָּךְ בְּפֵרוּשׁ סֵפֶר חֲרָדִים שֶׁהוּא גּוֹרֵס כֵּן בִּירוּשָׁלְמִי עַיֵּן שָׁם וְצָרִיךְ עִיּוּן:

ו * **וְלֹא יָשִׂיחַ. עַד שֶׁיִּבְלַע עַל כָּל פָּנִים מְעַט כְּמוֹ כְּמַתְבְּתִי בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס"ק לה), **וְיֵשׁ לְזַהֵר בָּזֶה הַרְבֵּה** דְּדַעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז) וְאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ז) דְּמַה שֶׁלּוֹעֵס לֹא מִקְרֵי עֲדַיִן אֲכִילָה וְאִם כֵּן כְּשֶׁשָּׁח הֲרֵי הִפְסִיק בֵּין הַבְּרָכָה לַאֲכִילָה, וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (שם) שֶׁהֵבִיא בְּשֵׁם בְּרִכַּת אַבְרָהָם (ח"ד סי' קצ) שֶׁגַּם הוּא סוֹבֵר כְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם, **אַךְ הָרַבֵּה אַחֲרוֹנִים כָּתְבוּ דְּאַף שֶׁלְּכַתְּחִלָּה בְּוַדַּאי צָרִיךְ לְזַהֵר בָּזֶה, מִכָּל מָקוֹם בְּדִיעֲבַד כְּשֶׁעָבַר וְשָׂח בְּשָׁעָה שֶׁהוּא לוֹעֵט בְּפִיו אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ,** דְּהַלְּעִיסָה גַּם כֵּן אַתְחַלְתָּא דַּאֲכִילָה הִיא, [הַגְּהָ"ה וְהִנֵּה רְאִיַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם הוּא מִסִּימָן ר"י (ס"ב) דְּהַלּוֹעֵס וּפוֹלֵט אֵין צָרִיךְ בְּרָכָה, וּכְאֶמֶת לְפִי מַה דְּמַסְקֵי הָאַחֲרוֹנִים שָׁם, דְּשָׁם מְשׁוּם שֶׁכַּוָּנָתוֹ רַק לִטְעִימָה בְּעָלְמָא, אִם כֵּן אֵין שׁוּם רְאָיָה לְעִנְיָנֵנוּ דִּכְנָתָתוֹ בִּלְעִיסָה הָיָה רַק לְשֵׁם אֲכִילָה, וְכֵן דָּחָה בָּאֶמֶת בָּזֶה הַבֶּאֱרִי

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ה (יח) פְּרִי מִגְדִּים (משב"ז סק"ה): (יט) גִּמְרָא (ס.). וְעַיֵּן פֵּרוּשׁ בַּעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת (פ"ו) וְהָרְאָ"ה (ערך בשש) וְהָרְאָ"ה (פקדת הלוים ס. ד"ה אמר רבה) דְּמִקְרֹשֵׁי דְּהַגְּמָרָא קַאֵי עַל בְּרָכָה: (כ) הַגְּרַ"ז (ס"ה): (כא) הַגְּרַ"א, וְכֵן אִיתָא גַּם כֵּן בְּבַעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת (שם) עַיֵּן שָׁם: (כב) כֵּן מַשְׁמַע בַּגְּמָרָא (שם): (כג) **דְּרָכֵי מֹשֶׁה** (אות ה) **בְּשֵׁם אוֹר זָרוּעַ** (ח"א סי' קמא), **וּמְסַיֵּם שָׁם שֶׁאֲפִלּוּ אִם הוּא אֵינוֹ יָכוֹל לֶאֱכֹלוֹ בְּלֹא לְתִתָּן בְּטָלָה דַּעְתּוֹ:** (כד) כָּךְ מִשְׁנָה (בבא"ק), (כה) שָׁם עַל יְדֵי אֲמִירַת דִּבְרֵי תּוֹרָה עָלָיו כִּדְאִיתָא בְּאָבוֹת פֶּרֶק (ה') [ג'] (מ"ב), **וּלְקַמָּן יֹאמַר אֵיזֶה מִזְּמוֹר אַחַר בִּרְכַּת הַמּוֹצִיא:** (כו) וְלָכֵן אָסוּר לְהַרֹג בְּנָפָה עַל הַשֻּׁלְחָן [אַחֲרוֹנִים]: (כז) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז): ו (כח) וְכֵן גַּם כֵּן צָרִיךְ לִיזָּהֵר שֶׁלֹּא לֵילֵךְ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם עַד שֶׁיִּבְלַע הַפְּרוּסָה, כִּי הַהֲלִיכָה חֲשִׁיבָא הֶפְסֵק, אֶלָּא אִם כֵּן הוּא לְצֹרֶךְ אֲכִילָה שֶׁאִי אֶפְשָׁר בְּעִנְיָן אַחֵר, כְּגוֹן שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְבָרֵךְ בְּמָקוֹם אֲכִילָתוֹ מֻחְמֶצֶת נְקִיוֹת, דְּאָז הֲרֵי הוּא כְּדִיעֲבַד (הַגְּרַ"ז (ס"ט)]: (כט) בְּרֵכִי יוֹסֵף (סק"ד): (ל) אַף דְּבְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ז) מְצַדֵּד דְּחוֹנֵר וּמְבָרֵךְ, מִמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז) מַשְׁמַע דְּלֹא כְּשִׁיטָּא לֵיהּ וְכֵן מִפְּרִי מִגְדִּים (א"א ס"ק טז) וּמַהֲגְרַ"ז (ס"ט). וְכֵן כְּבַגְדֵי יֶשַׁע (ס"ק טז) וּמָגֵן גִּבּוֹרִים (מגן האלף סק"ט) מַשְׁמַע דְּסָבְרִינְהוּ דְּבְדִיעֲבַד אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ, כֵּיוָן דְּמִתְּחִנֵּן בְּפִיו בִּלְעִיסָה לְשֵׁם אֲכִילָה הַלְּעִיסָה אַתְחַלְתָּא דַּאֲכִילָה הִיא, **וְעַל כָּל פָּנִים לְכַתְּחִלָּה בְּוַדַּאי יֵשׁ לִיזָּהֵר בָּזֶה מְאֹד:** (לא) אֲלִיָּה רַבָּה (סק"ז) וּפְרִי מִגְדִּים (א"א ס"ק טז): (לב) עַיֵּן צְמַח צֶדֶק (ס"ק טז):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בשו"ע הרב (ס"ז) לא מנה למצוה זו, ומנה במקומה מצות ביכורים.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת בְּצִיעַת הַפַּת סִימָן קסז

בְּדָבָרִים (לז) מַעֲנִין דְּבָרִים שֶׁמְּבָרְכִין עָלָיו, כְּגוֹן (לח) **שֶׁבֵּרַךְ עַל הַפַּת וְקִדֵּשׁ שֶׁאָכַל אָמַר הָבִיאוּ** (י) **מֶלַח אוֹ לִפְתָּן,** (לט) **תְּנוּ לִפְלוֹנִי לֶאֱכֹל, תְּנוּ** (מ) **מַאֲכָל לַבְּהֵמָה, וְכֵיוֹצֵא בְּאֵלּוּ אֵינוֹ צָרִיךְ לְבָרֵךְ.** הַגָּהּ: * וּמִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה (מא) לֹא יַפְסִיק כְּלָל (כל בו (סי׳ מד)), וְהָא דְּאִם שָׁח דְּבָרִים בְּטֵלִים צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ, הַיְינוּ דַּוְקָא (מב) **שֶׁשָּׁח** קֹדֶם **שֶׁאָכַל הַבּוֹצֵעַ,** (מג) * **אֲבָל אַחַר כָּךְ** לֹא הָוֵי שִׂיחָה (יא) **[יא] הָפְסֵק,** אַף עַל פִּי שֶׁעֲדַיִן לֹא אָכְלוּ אֲחֵרִים הַמְסֻבִּים,

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

עַד שֶׁיִּתֵּן לִבְהֶמְתּוֹ קֹדֶם, וְהַמְגַדֵּל חַתּוּל אֵין חַיָּב לְהַקְדִּים מְזוֹנוֹתָיו, וּמִכָּל מָקוֹם נָכוֹן לְהַקְדִּים עַיִן שָׁם. וְכָתַב בִּרְכֵּי יוֹסֵף סִימָן (קנ״ד) [קנ״ז] (סק״ד) בְּשֵׁם מוֹרוֹ וְקָנוֹ הָרַב שֶׁצָּרִיךְ לְזָהֵר לְצַוּוֹת לְתַת מַאֲכָל לְתַרְנְגוֹלִים בַּבֹּקֶר כְּדֵי שֶׁלֹּא יַעֲבֹר עַל אִסּוּר צַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים וְכִנּוֹדָע מִמַּעֲשֶׂה שֶׁאֵרַע בִּזְמַן הָאֲרִ״י זַ״ל עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, וְהַמַּעֲשֶׂה שֶׁבִּזְמַן הָאֲרִ״י הוּא מְזֻקָּר בְּסֵפֶר חֲרָדִים (מצות עשה מה״ת התלויות ברשם) שֶׁהָיָה בִּזְמַנּוֹ זַ״ל, וְעַיֵּן בְּיָד אֶפְרַיִם (במג״א ס״ק יח) מַה שֶּׁכָּתַב בְּעִנְיַן אִם הַפְסִיק בֵּין בְּרָכָה לִשְׁתִיָּה בְּצִוּוּי לִתֵּן לִבְהֶמְתּוֹ לִשְׁתּוֹת. וְגַם מִינֵּיהּ שִׂים טַעַם עַל מַה שֶּׁקָּצַת אֵין נִזְהָרִים בָּזֶה עַיֵּן שָׁם: **[יא] הָפְסֵק.** עַיֵּן בְּאֵר הַיֵּטֵב וְעַיֵּן בְּפָנִים מְאִירוֹת חֵלֶק ב׳ סִימָן ה׳ שֶׁכָּנֵי אָדָם שֶׁיּוֹשְׁבִים בְּמִסְבָּה אַחַת וְכָל אֶחָד כּוֹסוֹ לְפָנָיו לְקַדֵּשׁ וּמַמְתִּינִין בְּבִרְכַּת הַיַּיִן עַד שֶׁיְּבָרְכוּ כֻּלָּם וּמִי שֶׁקִּדֵּשׁ וּבֵרַךְ עָנָה אָמֵן אַחַר בִּרְכַּת חֲבֵרוֹ וְאַחַר כָּךְ מְקַדְּשִׁים לְאוֹ שַׁפִּיר עָבְדִי וְגוֹרְמִים בְּהַפְסֵק זֶה בְּרָכָה לְבַטָּלָה, דְּכֵיוָן שֶׁהַפְסִיק בֵּין הַבְּרָכָה

בְּאֵר הֵיטֵב

וְלָעַס אֵין לְדַבֵּר עַד שֶׁיִּבְלַע, וְאִם שָׁח בְּעוֹדוֹ לוֹעֵס אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ. שלה״ה (שער האותיות קדושת האכילה אות עח). עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק טז), וְעַיֵּן הִלְכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק ב׳ סִימָן ל״ג. עַיֵּן ט״ז סָעִיף קָטָן (ו׳) [ז׳] דְּלֹא אָמַר לִטְעֹם וְכוּ׳ עַיֵּן שָׁם. וְצָרִיךְ עִיּוּן דִּבְגִשְׁיָן דָּף ס״ב (ע״א) **אָמַר אִסּוּר לִטְעֹם** עַד שֶׁיְּאַכִּיל לִבְהֶמְתּוֹ. וְהָרַב מוֹרֵנוּ הָרַב ר׳ מֹשֶׁה חַאגִּי״ז הַשִּׁיב דִּכְלָל גָּדוֹל בַּשַּׁ״ס דְּאֵין לִסְמֹךְ עַל שִׁנּוּיָה בִּמְקוֹמוֹ, לָזֶה דַּיֵּק הַט״ז לָמָּה אָמְרוּ 'כְּאַן' דְּקַאי עַל בְּרָכוֹת וְדוּק. בְּאֵר הֵיטֵב אֲשֶׁר לְפָנַי: (י) **מֶלַח.** אֲפִלּוּ לְדִידָן שֶׁפַּת שָׁלָנוּ נְלוּשׁ בְּמֶלַח הָכִי לֹא הָוֵי הֶפְסֵק. ט״ז (סק״ו): (י׳) **הֶפְסֵק.** ט״ז (סק״ח) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יט) חָלְקוּ וּפָסְקוּ דְּהָוֵי הֶפְסֵק, וְכֵן כָּתַב בְּפָרַח שׁוֹשָׁן חֵלֶק אֹרַח חַיִּים כְּלָל א׳ סִימָן י״ד. וְט״ז מְסַיֵּם שָׁרְאוּי לְאָדָם לִנְהֹג בְּבֵיתוֹ שֶׁיְּצַוֶּה לְכָל אֶחָד שֶׁיְּבָרֵךְ לְעַצְמוֹ בִּרְכַּת הַמּוֹצִיא אִם יִסְיַח קֹדֶם אֲכִילַת הַמּוֹצִיא, וְשָׁמַעְנָא

בֵּאוּר הֲלָכָה

יָשַׁע (ס״ק טז) אֶת דְּבָרָיו, וְכָזֶה גַּם כֵּן בְּסָפֵק מָגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן סק״ט) וְכֵן הַגָּאוֹן רַבֵּנוּ יַעֲבֵ״ץ בְּסִדּוּרוֹ (הנהגת הסעודה ברכת המוציא סי׳ ז אות י) כָּלָם דְּחוּ דְּבָרָיו מַהֲלָכָה, [וְנִרְאֶה לִי עוֹד דְּאַף שֶׁאֲלִיָּה רַבָּה (סק״ז) פֹּה סָתַם כְּדִבְרָיו, בְּסִימָן ר״ס סָעִיף קָטָן ג׳ שֶׁהֵבִיא מִשָּׁם עוֹלַת תָּמִיד (סי׳ ר׳ סק״ו) מִשְׁמַע שָׁם בְּהֶדְיָא דְּאִם לָעַס הָאֹכֶל בְּפִיו שָׁלֹא לְשֵׁם טְעִימָה. רַק לְשֵׁם אֲכִילָה מִקְרֵי אֲכִילָה], וּמִכָּל מָקוֹם אָפְשָׁר לְיַשֵּׁב דִּבְרָיו דְּכַוָּנָתוֹ הוּא לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב בְּסִימָן ר״י (סק״ו) מִתְּחִלָּה לְפִי דַּעַת הָרוֹקֵחַ (סימן רט) דַּאֲפִלּוּ כַּוָּנָתוֹ לַאֲכִילָה מִקְרֵי רַק טְעִימָה, וְאַף דְּשָׁם מַיְירֵי בַּאֲכִילָה מַמָּשׁ, מִכָּל מָקוֹם לְעִנְיַן לְעִיסָה לְבַד סְבִירָא לֵיהּ לְהַמְגַן אַבְרָהָם דִּבְדַוַּאי יֵשׁ לְתָפֹס כִּדְבָרָיו דְּרַק בְּשָׁם טְעִימָה מִקְרֵי עֲדַיִן, אַף הָאֲחֵרוֹנִים הַנַּ״ל לֹא הִסְכִּימוּ לִדְבָרָיו לְעִנְיַן דִּיעֲבַד. **וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי בְּאֶמֶת צָרִיךְ עִיּוּן גָּדוֹל בָּזֶה** דִּלְשִׁיטַת הָרַמְבַּ״ם (ברכות פ״א ה״ב) דְּסִבְירָא לֵיהּ לְעִנְיַן בְּרָכָה דְּהַסָּגְיָא אֲיֵירֵי בִּבוֹלֵעַ, אֲפִלּוּ דְּבֵלַע בְּלִיעָה רַק בְּלִיעָה בְּעָלְמָא אֲפִלּוּ כְּשֶׁהָיָה מִתְכַּוֵּן לַאֲכִילָה בְּשָׁם טְעִימָה בְּעָלְמָא מִקְרֵי עֲדַיִן, **וּכְפִי הַנִּרְאֶה לְדִינָא לְכָאוֹרָה יֵשׁ לִנְהֹג לְמַעֲשֶׂה כְּהַכְרַעַת הַחַיֵּי אָדָם** (ח״א כלל מט ס״ד), וְאִפְשָׁר עוֹד דַּאֲפִלּוּ הַמְגַן אַבְרָהָם מוֹדֶה הֵיכָא דְּבָלַע הַשַּׁעַם כְּשִׁי בְּפִיו מִן הַלְּעִיסָה שֶׁאֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ דְּעַל יְדֵי זֶה חָלְטָה הַבְּרָכָה]. וְעַיֵּן בְּחַיֵּי אָדָם (שם) שֶׁגַּם הוּא הִסְכִּים כֵּן לַהֲלָכָה, אַף מַשְׁמַע מִדְּבָרָיו דְּדַוְקָא כְּשֶׁבָּלַע מִתְּחִלָּה עַל כָּל פָּנִים הַשַּׁעַם שֶׁמְּצַיַּן בְּפִיו מִן הַלְּעִיסָה עַיֵּן שָׁם:

*** וּמִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה לֹא יַפְסִיק כְּלָל. הַיְינוּ אֲפִלּוּ בִּתְנוּ לִבְהֶמָה,** כֵּן מַשְׁמַע מִפְּתִיחַת הַכָּל בּוֹ וְכֵן הֵבִיא בְּשִׁיּוּרֵי בְּרָכָה (סק״א) מִשָּׁם סָפֵר הָאוֹרָה (ח״א סי׳ מב) וְכֵן מוּכָח (בבה״ל) [בְּבֵעַל הַלְּכוֹת גְּדוֹלוֹת (סי׳ א ס״ק)] וּבְסֵפֶר הָאִשְׁכּוֹל (ח״א סי׳ יז) עַיֵּן שָׁם. וְהִנֵּה הַמְגַן אַבְרָהָם הֵבִיא בְּסִימָן רע״א (ס״ק יב) בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת מַהֲרַ״מ (סי׳ שב) דְּלָאֲכֹל קֹדֶם הַבְּהֵמָה הוּא אִסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא וּמַשְׁמַע דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּהוּא דְּרָשָׁה גְּמוּרָה וְלֹא אַסְמַכְתָּא, וּלְפִי זֶה פָּשׁוּט דַּאֲפִלּוּ בָּרַךְ הַמּוֹצִיא צָרִיךְ לְהַפְסִיק, אֲבָל מֵהַפּוֹסְקִים הַנַּ״ל מוּכָח דְּלֹא סְבִירָא לְהוּ הָכִי. וְדַע עוֹד דְּמִפְּתִיחַת הָרַמְ״א מַשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ פַּת שֶׁאֵינוֹ נָקִי אַף דְּלְכַתְּחִלָּה בְּוַדַּאי מִצְוָה לְהָבִיא מֶלַח קֹדֶם שֶׁמְּבָרֵךְ עַל הַפַּת, אֲבָל בְּדִיעֲבַד אִם כְּבָר בֵּרַךְ אָסוּר לְהַפְסִיק קֹדֶם שֶׁיִּבְלַע מְעַט מִפְּרוֹסַת הַמּוֹצִיא, וְהִנֵּה הַפְּרִי מְגַדִּים (משׁ״ז סק״ז) כָּתַב דְּהָרַמְ״א מַיְירֵי רַק בְּפַת נָקִי, וְלֹא נְהִירָא, אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּבֵעַל הַלְּכוֹת גְּדוֹלוֹת (שם) וּבְאֶשְׁכּוֹל (שם) שֶׁמּוּכָח בְּהֶדְיָא כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ:

*** אֲבָל אַחַר כָּךְ וְכוּ׳. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס״ק מג) **מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בָּזֶה**

הָאַחֲרוֹנִים שֶׁמַּסְכִּימִים עִם הַבַּיִת יוֹסֵף (ד״ה כתב הרוקח) **וּבְאֶמֶת מְקוֹר דִּבְרֵי הָרַמְ״א הוּא מָרוֹקַּח וְאוֹר זָרוּעַ, וְהַמְעַיֵּן בְּאוֹר זָרוּעַ בְּתְחִלַּת דְּבָרָיו יִרְאֶה דְּלֹא אַיְירֵי כְּלָל בְּדִינָא דְּרָמְ״א בְּהַפְסִיקוּ הַשּׁוֹמְעִים קֹדֶם שֶׁאָכְלוּ, אֶלָּא חִכָּן דִּבְרֵי הָאוֹר זָרוּעַ דְּשָׁקֵיל וְטָרֵי הוּא דְּלָאו חִיּוּבָא הוּא לְהִיוֹצְאִים בַּבְּרָכָה לִטְעֹם מִפְּרוֹסַת הַבַּוְצִין בְּדַוְקָא, אֶלָּא כָּל אֶחָד וְאֶחָד יָכוֹל לֶאֱכֹל מִכְּפִי שֶׁהוּא רוֹצֶה לְמָנְיָן, דְּלֹא הוֹצִיאָם אֶלָּא בְּבִרְכָה אֲבָל לֹא שֶׁיֹּאכְלוּ דַּוְקָא מִכְּפִי, וּמְשׁוּם זֶה אַף עַל גַּב דִּבְדַוַּאי יֵשׁ חִיּוּב לִטְעֹם מִכְּפִי שֶׁבֵּרְכוּ עָלָיו הַמּוֹצִיא, [דְּאִלּוּ הָכִי תִּתְבַּטֵּל הַבְּרָכָה אֵצֶל הַמְבָרֵךְ, וּמִמֵּילָא תִּתְבַּטֵּל גַּם כֵּן שְׁמִיעָתָם, וְלֹא יָצְאוּ גַּם הֵם,** וּכְמוֹ שֶׁמּוּכָח בְּסִימָן ר״ג סָעִיף ב׳ דְּהַבְּרָכָה הִיא לְבַטָּלָה מִמֵּילָא לֹא יָצְאוּ גַּם הַשּׁוֹמְעִים, וּכְעַיִן סַיְיעְתָּא מִדִּבְרֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (לד: ד״ה אין המסובין) בְּסוּגְיָן דְּאֵין הַמְסֻבִּין רַשָּׁאִין לְטְעֹם וּכְוּ׳ עַיֵּן שָׁם בְּתוֹרַ״ת א׳, וּמַה שֶּׁהֵבִיא הַפְּרִי מְגַדִּים (משׁ״ז סק״ח) רְאָיָה מִסִּימָן ר״ט סָעִיף ב׳ בְּהַגָּ״ה דְּכָתַב שָׁם הָרַמְ״א גַּם הוֹצִיא הָאֲחֵרִים בְּבִרְכָתוֹ וְלָכֵן בִּרְכָתוֹ בְּרָכָה, לְאוֹ רְאָיָה הִיא כְּלָל לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי דְּהָתָם אָמְרִינַן הוֹאִיל דְּהַבְּרָכָה חָלָה עַל אֲחֵרִים שֶׁיּוֹכְלוּ לִשְׁתּוֹת מִכּוֹסָם חָלָה נַמִּי הַבְּרָכָה לְגַבֵּי דִּידֵיהּ שֶׁיּוֹכַל לִשְׁתּוֹת יַיִן מִכּוֹסוֹת אֲחֵרִים, אַף עַל גַּב דְּלֹא הָיָה דַּעְתּוֹ עֲלֵיהֶם בְּפֵרוּשׁ אֶלָּא בְּסִתְמָא וּבִרְכָתוֹ לֹא הָוֵי כְּלוּם, מֶה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעִנְיָנֵנוּ דִּידָן כֵּיוָן שֶׁהַפְסִיק לֹא חָלָה עֲדַיִן הַבְּרָכָה כְּלָל וַאֲיָנוּ יְכוֹל לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת עַל סְמָךְ בְּרָכָתוֹ זוֹ וְהָוֵי לְבַטָּלָה, וּמִמֵּילָא לֹא יָצְאוּ הַשּׁוֹמְעִים גַּם כֵּן בִּבְרָכָתָם, וּכְדִבְרֵינוּ מְיֻשָּׁב קַשְׁיַת

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

תַּבָּה אַחַת: **(לז) מַעֲנִין דְּבָרִים.** וַאֲפִלּוּ (לט) הַפְסִיק בִּדְבָרִים שֶׁאֵינוֹ לְצָרְכָּךְ פְּרוּסַת הַמּוֹצִיא רַק מַעֲנִינֵי צָרְכֵי סְעוּדָה, (לח) וַאֲפִלּוּ דִּבֵּר לְהָבִיא הַכֵּלִים שֶׁהַן לְצָרְכָּךְ הַסְּעוּדָה לֹא הָוֵי הֶפְסֵק: **(לח) שֶׁבֵּרַךְ עַל הַפַּת וְכוּ׳.** וַאֲפִלּוּ (לט) פַּת שֶׁלָּנוּ דְּנָקְיָה וּמְתֻבָּל בְּתַבְלִין דְּפַסַק הַשַּׁלְחָן עָרוּךְ לְעֵיל דְּאֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין עַד שֶׁיְּבִיאוּ מֶלַח וְלִפְתָּן, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁהוּא חָפֵץ לֶאֱכֹל הַפַּת עַל יְדֵי טִבּוּל בְּמֶלַח וְלָפֶת הֲרֵי זֶה מַעֲנִינֵי סְעוּדָה: **(לט) תְּנוּ לִפְלוֹנִי לֶאֱכֹל.** בֵּין עָנִי (מ) וּבֵין עָשִׁיר, (מ) וַאֲפִלּוּ לֹא אָמַר שֶׁיִּתְּנוּ לוֹ מִפְּרוֹסַת הַמּוֹצִיא, אֶלָּא אָמַר לִבְנֵי בֵּיתוֹ שֶׁיִּתְּנוּ לוֹ כְּכָר שֶׁיְּבָרֵךְ בְּעַצְמוֹ, מִכָּל מָקוֹם מַעֲנִינֵי סְעוּדָה הוּא: **(מ) מַאֲכָל לַבְּהֵמָה.** גַּם כֵּן מַעֲנִינֵי סְעוּדָה הוּא א]דְּאִסּוּר לִטְעֹם קֹדֶם שֶׁיִּתֵּן לִבְהֶמְתּוֹ. כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יח) בְּשֵׁם סֵפֶר חֲסִידִים (סי׳ תקלא) דִּלְשִׁתּוֹת אָדָם קֹדֶם לִבְהֵמָה, כְּדִכְתִיב בִּרְכָבָקָה שֶׁאָמְרָה לְהָעֶבֶד 'שְׁתֵה וְגַם גְּמַלֶּיךָ אַשְׁקֶה' (בראשית כד יד): **(מא) לֹא יַפְסִיק כְּלָל.** בְּכָל (לח) אֵלּוּ הַדְּבָרִים. וַאֲפִלּוּ אִם הָיָה פַּת (לט) שֶׁאֵינוֹ נָקִי דְּצָרִיךְ לְהַמָּלַח, גַּם כֵּן אָסוּר לְהַפְסִיק קֹדֶם שֶׁיִּבְלַע מְעַט: **(מב) שֶׁשָּׁח הַבּוֹצֵעַ קֹדֶם שֶׁאָכַל.** כֵּן צָרִיךְ לוֹמַר: (מג) **אֲבָל אַחַר כָּךְ וְכוּ׳. פְּרוּשׁ** אֲפִלּוּ הַשִּׂיחוּ אַחַר כָּךְ הַשּׁוֹמְעִים וְיוֹצְאִים בִּבְרָכָתוֹ קֹדֶם שֶׁטָּעֲמוּ גַּם כֵּן אֵין קְפִידָא בְּדִיעֲבַד, הוֹאִיל וּכְבָר חָלָה בִּרְכַּת הַמְבָרֵךְ, (מ) מִיהוּ לְכַתְּחִלָּה בְּוַדַּאי אָסוּר לְכָל אֶחָד מֵהַשּׁוֹמְעִים לְהַפְסִיק קֹדֶם שֶׁיִּטְעַם. וְהִנֵּה זֶהוּ רַק דַּעַת הָרַמְ״א, אֲבָל כְּמַעַט (מפ) כָּל הָאֲחֵרוֹנִים חוֹלְקִים עָלָיו וּסְבִירָא לְהוּ דְּלֹא עָדִיף הַשּׁוֹמֵעַ מֵהַמְבָרֵךְ עֲצָמוֹ דְּשָׁשַׁח קֹדֶם טְעִימָתוֹ שֶׁחוֹזֵר וּמְבָרֵךְ, וְהָכִי נַמִּי הַשּׁוֹמְעִים אִם הִפְסִיקוּ בִּדְבָרִים קֹדֶם טְעִימָתָן שֶׁחוֹזְרִין וּמְבָרְכִין. וְדַע עוֹד דְּאִם הַמְבָרֵךְ שָׁח קֹדֶם שֶׁטָּעַם אַף שֶׁהַשּׁוֹמְעִים לֹא שָׁחוּ כְּלָל, מַשְׁמַע מֵהַפּוֹסְקִים לְכָאוֹרָה דְּשׁוּב אֵינָם יוֹצְאִים בְּהַבְּרָכָה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(נג) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יז) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(מד)** פְּרִי מְגַדִּים (א״א ס״ק יז):

(נה) אַחֲרוֹנִים, **וְכָתַב בַּיִת יוֹסֵף** (ד״ה וכתוב) **דַּאֲפִלּוּ כְּשֶׁבֵּרַךְ לֹא הָיָה דַּעְתּוֹ לִלָּקַח וּמְלַח, וְאַחַר שֶׁבֵּרַךְ אָמַר לְהָבִיאָם צָרְכֵי סְעוּדָה מִקְרֵי:** (נו) אֲחֲרוֹנִים: **(מ)** כֵּן מוּכָח בְּבֵ״ח (ס״ק): **(מא) הַיְינוּ אֲפִלּוּ תְּנוּ לִבְהֵמָה:** (נז) עַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה ומכל):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וכתב בשו״ע הרב (ס״ט) יש מי שמתיר אכילת עראי ואין בה כדי שביעה קודם שיתן לבהמתו, ואעפ״כ כיון שהוא צורך הסעודה אע״פ שאינו צורך אכילת פרוסה של ברכה אינו חשוב הפסק בדיעבד.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

כְּבָר יָצְאוּ כֻּלָּם בַּאֲכִילַת הַבּוֹצֵעַ, כִּי אֵין צְרִיכִים כֻּלָּם לֶאֱכֹל מִן פְּרוּסַת הַבּוֹצֵעַ, רַק שֶׁעוֹשִׂין כֵּן לְחִבּוּב מִצְוָה (רוקח (סר' שמט) ואור זרוע (מ"פ סר' קמד)):

ז [י]**רְאוּבֵן שֶׁהָיָה נוֹטֵל יָדָיו לַאֲכִילָה, וְיַעֲקֹב הָיָה מְבָרֵךְ הַמּוֹצִיא וְנִתְכַּוֵּן (מד) לְהוֹצִיא הַשּׁוֹמְעִים, (מה) וְאַחַר כָּךְ נִגַּב רְאוּבֵן יָדָיו (מו) וּבֵרַךְ עַל נְטִילַת יָדַיִם, לֹא הָוֵי הֶפְסֵק [ח] [ט]שָׁכַח וְאָכַל וְלֹא בֵּרַךְ הַמּוֹצִיא, אִם נִזְכַּר בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה (מז) מְבָרֵךְ, וְאִם לֹא נִזְכַּר עַד שֶׁגָּמַר סְעוּדָתוֹ (מח) אֵינוֹ (יט) מְבָרֵךְ: [ט] [ע]אִם הוּא מְסֻפָּק אִם בֵּרַךְ הַמּוֹצִיא אִם לָאו, (מט) אֵינוֹ חוֹזֵר וּמְבָרֵךְ: [י] [פ]אִם (נ) * בְּמָקוֹם בֵּרְכַת הַמּוֹצִיא (נא) בֵּרַךְ שֶׁהַכֹּל נִהְיָה בִּדְבָרוֹ, אוֹ שֶׁאָמַר * בָּרִיךְ רַחֲמָנָא (יג) [יג] מַלְכָּא מָארֵי דְּהַאי (נב) * דְּהַאי פִּתָּא (נג) יָצָא: [יא] [צ]אִם הָיוּ

ג ספר ארחות חיים (הל' סעודה סר' טו).
ס בְּרָכוֹת נ"א (ע"א).
ע טור ושמ"ג (עשין כו) ורמב"ם בפרק ד' (ה"ב) מהלכות בְּרָכוֹת לְפִי נוסחאות שלנו. פ בְּרָכוֹת מ' (ע"ב). צ שם מ"ב (ע"א).

בַּאֵר הֵיטֵב

ח (יג) **מְבָרֵךְ.** כָּתַב בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ואם שכח) אִם יָכוֹל לֶאֱכֹל יְבָרֵךְ וְיֹאכַל מְעַט. וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק כא) וְטוֹב לַעֲשׂוֹת כֵּן מֵאַחַר שֶׁהָרַשְׁבָּ"א (נ: ד"ה והתניא) כָּתַב דְּלְהָרַאֲב"ד (שהובא ברשב"א) צָרִיךְ לְבָרֵךְ אַף עַל פִּי שֶׁגָּמַר סְעוּדָתוֹ, וְלָכֵן טוֹב לְהוֹצִיא עַצְמוֹ מִפְּלוּגְתָּא: **י** (יג) **מַלְכָּא מְאֹרֵה.** אֲפִלּוּ לֹא אָמַר פִּתָּא נַמִּי יָצָא. בֵּית יוֹסֵף (ד"ה

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

לְשַׁעֲיָמָה הָוֵי הֶפְסֵק כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ קְצָת פּוֹסְקִים בַּצַּנִּיעַ אָמַן אַחַר בְּרָכַת קְרִיאַת שְׁמַע, וְצָרִיךְ לְבָרֵךְ פַּעַם אַחֶרֶת וְהָוֵי בְּרָכָתוֹ הָרִאשׁוֹנָה לְבַטָּלָה, וְלָכֵן אֵין לְהַפְסִיק בַּצַּנִּיעַ אָמַן, וְכֵן בִּבְרָכַת הַמּוֹצִיא וְכָל אֶחָד כִּבְרוֹ לְפָנָיו אֵין לַעֲנוֹת אָמַן אַחַר בְּרָכַת חֲבֵרוֹ עַד שֶׁיִּטְעַם אַחַר בְּרָכָתוֹ עַיֵּן שָׁם: **י** [יג] **מַלְכָּא מְאֹרֵה.** עַיֵּן בְּאֹר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בַּ"ח סִימָן קס"ח (ס"ב, ע"י"ש) דְּאִם בָּרוּךְ בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת עַל הַפַּת לֹא יָצָא, וְכֵן כָּתוּב בְּבֵית יְהוּדָה (אר"ח) סִימָן מ"א, וְכָתַב

בְּבֵרְכֵי יוֹסֵף (סק"י) שַׁדַּעַת הַבַּיִת יוֹסֵף (סר' קסח ד"ה ומה שפירש) וְהַשּׁ"ז (סר' קסח סק"ו) וְהָאַלְיָה רַבָּה (סר' קסח סק"ב) דְּיָצָא, וְכֵן כָּתַב בְּאֶלֶף הָעוֹזֵר סִימָן קס"ח (ד"ה ובסעיף יג) לְדַעַת הַבַּיִת יוֹסֵף, וְהַבְּרֵכִי יוֹסֵף צִדֵּד לוֹמַר דְּאִפְשָׁר שֶׁגַּם הַב"ח מוֹדֶה וְעַיֵּן שָׁם בְּשִׁיּוּרֵי בְּרָכָה (סק"ה) וּבְסִימָן ר"ז (בשיורי ברכה סק"א) דְּגַם הָרַמַּ"ע בְּאֶלְפְּסִי זוּטָא (ברכות פ"ו) סְבִירָא

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה אבל), וְצָרִיךְ עִיּוּן לְדִינָא:

ז (מד) **לְהוֹצִיא הַשּׁוֹמְעִים.** וְגַם הַשּׁוֹמְעִים כִּוְּנוּ לָצֵאת בְּבִרְכָתוֹ:

(מה) **וְאַחַר כָּךְ נִגַּב וְכוּ'.** הוּא הַדִּין (מכ) כְּשֶׁכָּל הַנְּטִילָה וּבְרָכַת עַל נְטִילַת יָדַיִם הָיָה אַחַר כָּךְ גַּם כֵּן יוֹצֵא בְּדִיעֲבַד, דְּכָל זֶה לֹא הָוֵי הֶפְסֵק דְּהָוֵי צָרְכֵי סְעוּדָה וְכַנַּ"ל (ס"ו), וְלֹא נָקֵט לָשׁוֹן זֶה אֶלָּא לְהוֹרוֹת לָנוּ דְּאִם בֵּרַךְ עַל נְטִילַת יָדַיִם הָיָה בְּשָׁעָה שֶׁיַּעֲקֹב - בֵּרַךְ הַמּוֹצִיא דְּלֹא יָצָא, דַּהֲרֵי צָרִיךְ לְהָבִין וְלִשְׁמֹעַ מַה שֶּׁאוֹמֵר הַמְבָרֵךְ וְלֹא לְהַפְסִיק בְּדִבָּרִים אֲחֵרִים וְאָז שׁוֹמֵעַ כְּעוֹנֶה [עַיֵּן לְקַמָּן סִימָן קפ"ג סוֹף סָעִיף ו'], וּבַעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים נִכְשָׁלִין בָּזֶה בְּלֵיל שַׁבָּת קֹדֶשׁ כְּשֶׁהַבַּעַל הַבַּיִת מוֹצִיא בְּנֵי בֵּיתוֹ בְּקִדּוּשׁ:

(מו) **וּבֵרַךְ עַל נְטִילַת וְכוּ'.** וְאַף עַל גַּב דְּקַיְימָא לָן שׁוֹמֵעַ כְּעוֹנֶה, וּכְבָר פָּסַק הַמַּגֵּן אַבְרָהָם לְעֵיל בְּסִימָן קנ"ח סָעִיף י"א (ס"ק טז) דְּאִם קָדַם שֶׁבֵּרַךְ עַל נְטִילַת יָדַיִם בֵּרַךְ הַמּוֹצִיא לֹא יוּכַל לְבָרֵךְ עוֹד עַל נְטִילַת יָדַיִם, שֶׁאנִי הָכָא דְּלֹא נִגַּב יָדָיו (מד) קָדַם בִּרְכַּת הַמּוֹצִיא וְלֹא נִגְמַר הַמִּצְוָה עֲדַיִן, אֲבָל אִם כְּבָר נִגַּב גַּם כֵּן, לֹא יָכוֹל לְבָרֵךְ עוֹד עַל נְטִילַת יָדַיִם כֵּיוָן דִּכְבָר יָצָא בִּבְרַכַּת הַמּוֹצִיא:

ח (מז) **מְבָרֵךְ.** עַל מַה (מה) שֶׁיֹּאכַל אַחַר כָּךְ, דְּכִי בְּשִׁבְיל שֶׁאָכַל עַד עַתָּה בְּלִי בְּרָכָה יַחְזוֹר וְיֹאכַל בְּלִי בְּרָכָה [גְּמָרָא (נא.)]:

(מח) **אֵינוֹ מְבָרֵךְ.** שֶׁבִּרְכַּת הַנֶּהֱנִין הוּא כְּשֶׁאָר בִּרְכַּת הַמִּצְוֹת שֶׁאֵין מְבָרְכִין עֲלֵיהֶם אֶלָּא עוֹבֵר לַעֲשִׂיָתָן וְלֹא אַחַר כָּךְ, אֶלָּא אִם כֵּן הִיא מִצְוָה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְבָרֵךְ עָלֶיהָ עוֹבֵר לַעֲשִׂיָתָן כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן קנ"ח סָעִיף י"א (מו) וּמִיהוּ אִם אֶפְשָׁר לוֹ לֶאֱכֹל (מז) עוֹד מְעַט טוֹב שֶׁיְּבָרֵךְ הַמּוֹצִיא וְיֹאכַל: **ט** (מט) **אֵינוֹ חוֹזֵר וּמְבָרֵךְ.** כְּשֶׁיֹּאכַל עוֹד, דִּבְרָכַת הַמּוֹצִיא אֵינוֹ אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן וּפְסֵקָהּ לְקֻלָּא, (מח) וּמַשְׁעַם זֶה אֲפִלּוּ אִם יִרְצֶה לְהַחְמִיר וּלְבָרֵךְ גַּם כֵּן אֵינוֹ רַשַּׁאי מִשּׁוּם בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה, (מט) מִיהוּ אִם נִזְדַּמֵּן לְפָנָיו בִּמְסִבָּתוֹ אֶחָד שֶׁרוֹצֶה לֶאֱכֹל פַּת נָכוֹן שֶׁיּוֹצִיאֶנּוּ בִּבְרַכַּת הַמּוֹצִיא: **י** (נ) **בְּמָקוֹם בֵּרְכַת הַמּוֹצִיא וְכוּ'.** הַיְינוּ אַף דְּפַת הוּא דָּבָר חָשׁוּב, אֲפִלּוּ הָכִי מִהֲנֵי בְּדִיעֲבַד אִם בֵּרַךְ שֶׁהַכֹּל, וְכָל שֶׁכֵּן עַל כָּל דָּבָר דִּדְאִיתָא לְקַמָּן בְּסִימָן ר"ו סָעִיף א': (נא) **בָּרַךְ שֶׁהַכֹּל נִהְיָה בִּדְבָרוֹ.** הַיְינוּ שֶׁאָמַר 'בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהַכֹּל נִהְיָה בִּדְבָרוֹ', אוֹ אַף שֶׁלֹּא הִזְכִּיר תְּחִלָּה כְּלָל רַק אָמַר 'בְּרִיךְ רַחֲמָנָא' וְכוּ' לְחוּד יָצָא כֵּיוָן שָׁם שָׁם וּמַלַּת הוּא מִלְּכוּתוּת. (נ) דְּמִלַּת רַחֲמָנָא קָאֵי בְּמָקוֹם הַשֵּׁם (שֶׁכֵּן הָיוּ קוֹרִין אוֹתוֹ בְּכָבֵל), וּמִלַּת מַלְכָּא הוּא מִלְּכוּתוּת: (נב) **דְּהַאי פִּתָּא.** וְאִם אָמַר 'מַלְכָּא מָארֵה דְּהַאי' וְלֹא הִזְכִּיר שֵׁם הַפַּת כְּלָל, [א]אֲפִלּוּ דְּיָצָא כֵּיוָן שֶׁהַפַּת מְנֻחַת לְפָנָיו, וְעַיֵּן בְּאוֹר הֲלָכָה (ד"ה דהא"ז): (נג) **יָצָא.** בְּדִיעֲבַד אֲבָל לְכַתְּחִלָּה אָסוּר בְּשִׁתֵּיהֶן, דְּאַף

בְּאוֹר הֲלָכָה

הַמַּגֵּן אַבְרָהָם שְׁפַקְפֵּק בְּסִימָן רי"ג סָעִיף ב' (סק"י) עַל דִּבְרֵי הָרַמַּ"א דְּסִימָן ר"ט (שם)], אֲבָל אֵין הַחִיּוּב מֻשָּׁל עַל כָּל אֶחָד מֵהַשּׁוֹמְעִים וּבִטְעִימַת אֶחָד מֵהֶם סַגִּי, אוֹ שֶׁיִּטְעֲמוּ הַבּוֹצֵעַ אוֹ אֲפִלּוּ אֶחָד מִשְּׁאָרֵי הַמְסֻבִּין, יְכוֹלִים אַחַר כָּךְ כָּל אֶחָד לֶאֱכֹל מִכְּבָר אֲשֶׁר לְפָנָיו, וּמֵבִיא רְאָיָה לָזֶה מֵהֶהִיא דְּצִרּוּבִין (מ:) דְּאָמְרִינַן שָׁם לְטַעֲמֵיהּ דְּיָנוּקָא, אֶלְמָא דְּלָאו דַּוְקָא כָּל הַשּׁוֹמְעִים מְחַיְּבִים לִטְעֹם מִכּוֹס שֶׁבֵּרְכוּ עָלָיו אֶלָּא בְּטִעְימַת אֶחָד סַגִּי, וַאֲפִלּוּ לֹא טָעַם הַמְבָרֵךְ בְּעַצְמוֹ אֶלָּא אֶחָד מִן הַשּׁוֹמְעִים סַגִּי, כֵּן הוּא תֹּכֶן דְּבָרָיו לְמַעְיַן שָׁם וְכֵן מַשְׁמַע מִשְּׁאָרֵי רִאשׁוֹנִים בְּסָגְנָא זוֹ שֶׁעַל זֶה שָׁקְלוּ וְטָרוּ, עַיֵּן תּוֹסָפוֹת רַבֵּנוּ יְהוּדָה שְׁאַרְלַיאן (תוס' ר"י חסיד ברכות מז. ד"ה אין) וּבְרַבֵּנוּ יוֹנָה (שם)], אֲבָל אֵין הָכִי נַמִּי דְּאָסוּר לְהַפְסִיק לְכָל אֶחָד מֵהַשּׁוֹמְעִים קֹדֶם שֶׁיֹּאכַל מִכְּבָרוֹ, וְאִם הִפְסִיק אֲבַד בִּרְכָתוֹ, וּדְבָרִים אֵלּוּ יֵשׁ לְהַעֲמִים גַּם בָּרוּחַ הַמּוֹבָא בְּבֵית יוֹסֵף (שם) לְמַעְיַן בּוֹ אֶלָּא שֵׁשׁ שָׁם טָעוּת סוֹפֵר קָטָן שֶׁבְּמָקוֹם וְהִשִּׁיחוּ צָרִיךְ לוֹמַר וְהֵשִׁיחַ, וְרִצּוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאַחַר שֶׁאָכַל הַמְבָרֵךְ מִכְּבָרוֹ אַף שֶׁהֵשִׁיחַ מִכָּל מָקוֹם נִפְקֵי כֻּלָּם בִּבְרָכָתוֹ וְיוּכְלוּ אַחַר כָּךְ לֶאֱכֹל מִכְּבָרָם, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אִם הֵשִׁיחַ קֹדֶם שֶׁאָכַל אֲבַד בִּרְכָתוֹ וְהָוְיָא בְּרָכָה לְבַטָּלָה, וּמְפֵילָא גַּם אֲחֵרִים לֹא יוּכְלוּ לֶאֱכֹל מִכְּבָרָם עַל סְמָךְ זֶה וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן ר"ג סָעִיף ב', וְזֶהוּ שֶׁלֹּא כְּדִבְרֵי הַפְּרִי מְגַדִּים (משב"ז סק"ח) שֶׁרָצָה לוֹמַר שֶׁבְּאֹפֶן זֶה לְכָלֵי עַלְמָא יוֹצְאִים, וְלַיְתָא, וְכֵן יֵשׁ לוֹמַר בְּכַוָּנַת הֶרְקָאנָטִי סִימָן ע"ד הַמּוֹבָא בְּאַלְיָה רַבָּה (ס"ק יג) עַיֵּן שָׁם, וּלְפִי זֶה גַּם הוּא יָכוֹל לִסְמֹךְ כְּהַבַּיִת יוֹסֵף. **הֵיצַד מְדַקְדְּקִין שֶׁמְּרוֹקְחַ וְאוֹר זָרוֹעַ גּוֹפָא גַּם כֵּן אֵין מְקוֹר לִדְבָרֵי הָרַמַּ"א וְקָם לֵיהּ כְּהַבַּיִת יוֹסֵף וּכְמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים:**

י * **בְּמָקוֹם בֵּרְכַת הַמּוֹצִיא וְכוּ'.** [ב]**וְאִם בָּרַךְ בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת דַּעַת הָרַבָּה אַחֲרוֹנִים דְּיָצָא בְּדִיעֲבַד, וְאַלְיָה רַבָּה** (סר' קסח ס"ק טז) **בְּשֵׁם הַדְּרִישָׁה** בְּסִימָן קס"ח (סק"ב) **כָּתַב דְּבִרְכַּת בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת הִיא בְּרָכָה כּוֹלֶלֶת כְּמוֹ שֶׁהַכֹּל וְיוֹצֵא עַל כָּל דָּבָר, דְּכָל מִילֵי מַיְתֵן זַיְתִין (חוּץ מִמַּיִם וּמֶלַח), וְכֵן כָּתַב הַחַיֵּי אָדָם** (ח"א) בִּכְלָל נ"ח (ס"ג) עַיֵּן שָׁם בַּנְּשָׁמַת אָדָם (סק"ב):

* **בָּרִיךְ רַחֲמָנָא וְכוּ'.** [ג]בְּטַ"ז לְקַמָּן סִימָן ר"ט (סק"ב) הֲבִיא בְּשֵׁם תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (מג. ד"ה אמרי) דְּצָרִיךְ לוֹמַר גַּם כֵּן אֱלֹהֵנָא, וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים לֹא הֲבִיאוּ דָּבָר זֶה לַהֲלָכָה וּמִשְׁמַע דִּסְבִירָא לְהוּ דְּכֵיוָן דְּרַחֲמָנָא הוּא בְּמָקוֹם שֵׁם דִּי בְּשֵׁם אֶחָד, דְּהָא פְּשִׁיטָא בֵּין לְרַב דִּבֵּי יַתְּנָן (מ:) **אִם יֹאמַר בָּרוּךְ ה' מֶלֶךְ הָעוֹלָם וְכוּ' בְּוַדַּאי יָצָא** דְּהָא הֲזָכִיר שֵׁם וּמַלְכוּת, וְעַיֵּן רַשְׁבָּ"א פֶּרֶק הָרוֹאֶה (נד. ד"ה וכתב), וּכְיָרוּשַׁלְמִי שֶׁלְּפָנֵינוּ לַיְתָא:

* **דְּהַאי פִּתָּא.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק נב) וְהוּא שֶׁהִגְבִּיהַּ אֲשֶׁר"י (פ"ו סר' כג) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים שֶׁכָּתְבוּ בִּלְשׁוֹן אֶפְשָׁר, וְעַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ואם בירך)

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ז (מב) שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (ס"ק יג) בְּשֵׁם הַבְּרֵכִי יוֹסֵף (ס"ק יג), וְכֵן כָּתַב גַּם כֵּן בְּסֵפֶר דִּפְשָׁקָ אֶלְיָעֶזֶר (ס"ק כח): (מג) **וּמִסְתַּבְּרָא דְּאַפִלּוּ אִם יֹאמַר שְׁפוּנְתִּי אֵז בִּלְבִּי לִבְרָכַת הַמְבָרֵךְ גַּם כֵּן לֹא יָצָא,** כֵּיוָן דְּמֵה שֶׁיּוֹצֵא בִּשְׁמִיעָה הוּא רַק מִפְּנֵי דְּשׁוֹמֵעַ כְּעוֹנֶה וְזֶה שֶׁיָּדוּעַ כְּשֶׁשּׁוֹתֵק, אֲבָל אִם אֵז דִּבֵּר לֹא עָדִיף מֵהַמְבָרֵךְ בְּעַצְמוֹ בִּרְכַּת הַמּוֹצִיא כְּשֶׁהִפְסִיק בְּאֶמְצַע בִּדְבָרִים אֲחֵרִים דְּלֹא יָצָא: (מד) **אַחַר בִּרְכַּת הַמּוֹצִיא קֹדֶם שֶׁבֵּרַךְ עַל נְטִילַת יָדַיִם, יֵשׁ לְעַיֵּן בְּדָבָר דְּאִפְשָׁר דְּהָכָא עָדִיף טְפֵי,** כֵּיוָן דִּבְרַכַּת הַמּוֹצִיא עֲדַיִן לֹא הָיָה נִגּוּב לֹא יוּכַל הַבְּרָכָה לִגְרֹעַ אוֹתוֹ מִבִּרְכַּת עַל נְטִילַת יָדַיִם וְצָרִיךְ עִיּוּן: [ח] (מז) **וְהַלְּחֶם חֲמוּדוֹת** (מעיו"ט פ"ז סר' לג אות ט) **לֵיקוּטֵי דִּבְרֵי הֶרֵב: א]** ובשו"ע הרב (סי"ג) כתב שיצא. **ב]** בשו"ע הרב (סי' קסח ס"ב) כתב שהמברך בורא מיני מזונות על לחם גמור לא יצא ידי חובתו, והואיל ונשתנה לעילוי וחשיבות נשתנית ברכתו. אולם בסדר ברכות הנהנין (פ"א ה"ג), כתב שיש מחלוקת בזה וספק ברכות להקל. **ג]** בשו"ע הרב (סי"ג) לא כתב לומר גם 'אלהנא', אמנם בסדר ברכת הנהנין (פי"ג ה"ד) כתב כהט"ד.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah